

Z dějin právnické fakulty Masarykovy university.

Oslava šedesátých narozenin prof. Dr. Dobroslava Krejčího.

Dne 10. ledna 1929 byla ve velké aule konána slavnostní schůze, pořádaná profesorským sborem spolu s Čs. A. S. „Právník“. Zahájena byla řečí prof. Dr. Fr. Weyra. Jí následoval proslov předsedy spolku Právník JUC. Haisera a děkvný projev jubilantův. Reč prof. Weyra zněla takto:

Vážení páni kolegové a drazí přátelé!

Sešli jsme se dnes, abychom v této intimní akademické schůzi oslavili šedesátiny našeho milého a vzácného kolegy, pokud se týče akademického učitele prof. Dr. Dobroslava Krejčího. Mně při tom připadl čestný úkol, abych promluvil za profesorský sbor právnické fakulty Masarykovy university jakožto pořadatele této oslavy.

Chci Vám, drazí přátelé, podatí především stručný nástin životopisu našeho oslavence. Narodil se 10. ledna 1869 v Humpolci jako syn učitele Josefa Krejčího. Vyšel tedy z prostředí, které nám dalo již velkou řadu zasloužilých a vynikajících lidí. Gymnasijní studia konal v Pelhřimově a Rychnově nad Kněžnou. V Praze oddal se na české universitě studiu práv. Po šestileté advokátní praxi přechází roku 1897 jako dvacetiosmiletý muž do povolání, které má se mu státi životním úkolem: stává se statistikem jako koncipista Zemské statistické kanceláře království Českého. Zde setrává, nabyv poměrně velmi záhy vedoucího postavení, až do roku 1919, tedy plných 22 let. Za války připravoval se na přeměnu dosavadního zemského úřadu statistického v celostátní úřad budoucí naší republiky a je přirozeno, že v rozhodujícím okamžiku byl jako muž v první řadě k tomu povoláný postaven v jeho čelo. Ale záhy, to jest již v srpnu roku 1919, odchází s tohoto místa, které osudem bylo mu předurčeno, a vyměňuje je, když byla mu profesorským sborem naší fakulty nabídnuta řádná profesura statistiky, s povoláním akademickým, jež bylo vždy jeho ideálem.

Zde máte před sebou běh života zevně klidného a nenáročného, bez velkých změn a otřesů. Jen jednou dostal se náš oslaveneček do údobí rušnějšího a dramatičtějšího. To bylo tenkrát, když rodil se náš nový stát a kdy každý jednotlivec, od něhož národ v osudných chvílích převratových a revolučních byl oprávněn žádati služby, musel býti na svém místě. Na svém místě stál tehdy, jak jsme viděli, i Krejčí, první organizátor nového Ústředního úřadu statistického. Ale ku podivu! Jakmile vykonal, co od něho žádal nový stát a co nikdo nemohl tehdy stejně dobře vykonati jako on, bez nucení a dobrovolně ustupuje co nejdříve opět z rušného kolbiště vedoucího funkcionáře státního do klidnějšího ústraní akademického učitele a vědce. Ve velmi početném houfu těch, kteří přes nepopiratelné snad osobní zásluhy přece jen v tehdejším obecném shonu po veřejných funkcích a úřadech nezapomínali, že nastal pro ně jedinečný okamžik, v němž dlužno co nejspěšněji využití situace i pro sebe, marně byste byli hledali Krejčího. Nejen že se v něm nezláčil nedočkavě dopředu, žádaje jako mnozí jini odměnu za své zásluhy, které mu nikdo nemohl upřítí, nýbrž odmítl i pouhé pasivní účastenství v něm: odešel dobrovolně a klidně tam, kam dávno tihnul celým

svým založením a celou svou povahou: do prostředí akademického. Syn učitele chtěl zakončit své působení učením. A přání jeho bylo splněno.

Odpovídá tedy vnější životní dráha dnešního našeho oslavence podivuhodně jeho povaze a celému založení: je klidný, nenáročný a skromný! Jediná neskromnost, které se nemůže zhostit, spočívá v jeho touze po práci. A touto touhou, která docházela skutečně též splnění, jest naplněn celý jeho dosavadní život.

Nemůže být úkolem tohoto mého oslavného proslovu, abych Vám zde vypočítával zevrubně vše to, co oslaveneček náš dosud během své téměř čtyřicetileté činnosti vykonal. Vždyť nepatří jen nám, nýbrž musíme se o něj, oslavující jej, dělit s jinými veřejnými institucemi, zejména se Státním úřadem statistickým, který v posledním čísle svého „Statistického Věstníku“ věnoval jubilantu oslavné články, v nichž můžete se dočísti podrobnosti. Zde chtěl bych tudíž jen povšečně z celého životního díla jeho vyzvednouti nejmarkantnější mezníky a výsledky jeho práce: Krejčí jest tvůrcem a organisátorem našeho nynějšího Státního úřadu statistického jako byl tvůrcem a dlouholetým organisátorem předchůdce tohoto úřadu, bývalé Zemské statistické kanceláře království Českého. Krejčí stál u kolébky naší české vědecké statistiky, poněvadž to, co bylo před ním, byly pouhé počátky, bylo érou, abych tak řekl, českého probuzenství statistického. Krejčí jest takto dnes nestorem nejen praktických, nýbrž i teoretických, to jest vědeckých statistiků českých. Prošli jsme, kdo jsme u srovnání s ním mladšími statistiky, téměř všichni přímo nebo nepřímo jeho rukama. Krejčí stal se dále prvním organisátorem statistické stolice na naší mladé universitě a ve stejném směru působí též na universitě Komenského v Bratislavě. Jeho vědecký profil rýsuje se v četných jeho pracích literárních. Se zvláštní oblibou a zdarem pěstuje zde směr popularisační. A i ve volbě tohoto směru objevuje se jeho mnou již vzpomenuť povahový rys až přílišné skromnosti. Neboť řada jeho pronikavých analýs statistických a metodologických pojednání podávají nám neklamný důkaz, že dlouholetou praxí a vytrvalým studiem literárním ovládl i nejabstraktnější problémy své disciplíny. Mohl tedy i on, kdyby chtěl, zůstat v póze přísně aristokratického pěstitele své vědy, nestaraje se o potřeby denního života. Ze tak neučinil, nasvědčuje opět jinému rysu jeho povahy: je demokratem, kterému potřeby a blaho národa jdou nade všecko, zejména i nad osobní zájmy vědecké. Tím dotknul jsem se vlastností oslavencově, o níž zmínil jsem se, louče se s ním roku 1919 ve Státním úřadě statistickém. Je to jeho horoucí vlastenecké citění. Celá jeho práce je především prací pro milovaný národ. A mohl jsem proto právem v tehdejší svém proslovu připomenouti dnešnímu našemu jubilantu, že věru může s osudem svým být spokojen. Ne arcif v tom smyslu, že by jej byl vděčný národ zasypal zaslouženými poctami a vyznamenáními, nýbrž proto, že mu bylo dopřáno dočkati se jeho závratného a nečekaného vzestupu s tím blahým vědomím, že svou životní práci, spočívající v oddané službě národní, nekonal nadarmo.

Drahý příteli, dovol, abych několika slovy shrnul, proč si Tě tak vážíme: Vidíme v Tobě, věkovém senioru naší fakulty, vzor muže poctivého, energicky za vytčeným životním cílem krácejícího, muže nezištného, který nedral se nikdy za osobními výhodami a poctami, vlastence ušlechtilého, jenž veškeroa svou životní práci zasvětil svému milovanému národu, vynikajícího odborníka statistického, kterého mladší generace teoretických a praktických statistiků českých uznává za svého záslužného nestora, a konečně i přítele upřímného, jehož sociálně citící srdce otevřeno jest každému, kdo žádá jakékoliv pomoci. To dokazuješ svou mnohostrannou a plodnou činností v různých humanitních institucích. A promiň, když tento svůj proslov ukončuji vzpomínkou poněkud osobně zabarvenou: v řadě Tvých zásluh bývá uváděna i ta, že Jsi ve své funkci jako před-

nosta někdejší Zemské statistické kanceláře království Českého vždy pečoval o to, abys získal za spolupracovníky mladé síly, v nichž Jsi tušil schopnosti pro vědeckou a literární práci. Mezi těmito mladíky byl jsem svého času mimo mnohé jiné i já a přítomný zde kolega Engliš. Rozumí se, že nechci zde rozhodovati, zdali Tě snad, pokud jde o mou maličkost, Tvé tehdejší tušení nezklamalo. Ale jisto je asi jen tolik, že je velkou otázkou, zdali bych dnes stál právě zde, nebýti Tebe, který jsi mne kdysi svou laskavou urgentní nabídkou, abych přijal místo v úřadě Tebou vedeném, vyvedl z prostředí, v němž jsem se narodil, dlouhá léta žil a cítil se spokojeným přes to, že bylo to prostředí národnostně cizí. Musím tedy v zájmu historické pravdy prohlásiti, že mne máš z velké části na svědomí Ty. A za to Ti dnes patří můj zvláštní osobní dík!

Dnešního dne dovršuješ, vzácný náš oslavenče, šedesátý rok svého plodného života. Mám čest jako mluvčí profesorského sboru právnické fakulty Masarykovy university blahopřáti Ti k této významné události a zároveň vysloviti naději, abys ještě dlouhou dobu zůstal ve zdraví a spokojenosti zachován nám, celé universitě Masarykově, své vědě a veškerému národu! Buď zdrav!
